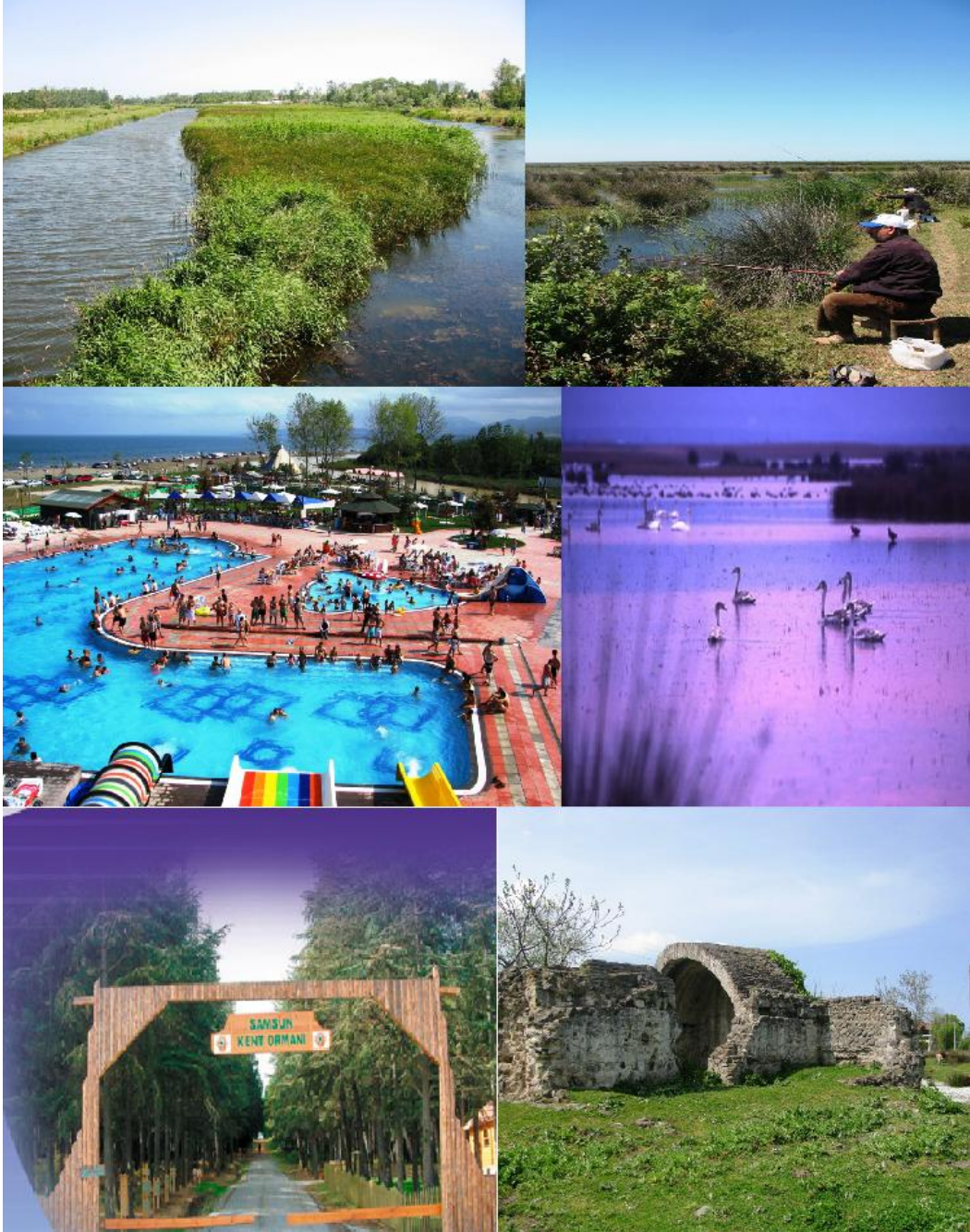

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI 19 MAYIS İLÇE RAPORU

**Raporu Hazırlayan: Emre ARSLANBAY
MART 2018**

İÇİNDEKİLER

1. İLÇE KÜNYESİ.....	3
2. GİRİŞ	3
3. SOSYAL YAPI.....	3
4. İKTİSADİ YAPI	4
5. ALT YAPI	5
6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ.....	5
7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ.....	6
8. İHTİYAÇLAR	6
9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	6
10. KAYNAKLAR	6

1. İLÇE KÜNYESİ

İLÇE	19 MAYIS
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NÜFUS (2017)	24.982
YÜZÖLÇÜMÜ ¹	234 km ²
İL MERKEZİNE UZAKLIK	43 km
BELEDİYE SAYISI	1
MAHALLE SAYISI	38

2. GİRİŞ

19 Mayıs, Samsun İle Bafra arasında yer almaktadır. İlçenin Karadeniz'e 22.5 Km'lik sahil şeridi bulunmaktadır.

İlçe, Kızılırmak Nehri'nin oluşturduğu deltanın doğu ucundadır. Delta içerisinde oluşan doğal Balık Gölleri ilçe sınırları içinde kalmaktadır.

En yüksek yeri Canik Dağları'na bağlı Nebiyan Ormanları'dır. Engiz Deresi en meşhur akarsuyudur.

İlçede kışlar ılık ve yağışlı, yazlar ise sıcaktır.

19 Mayıs İlçesi'nin tarihi milattan önceki yıllara dayanmaktadır. Yörenin Çelebi Mehmet döneminde Osmanlı hakimiyetine girdiği sanılmaktadır. Eski adıyla Engiz Köyü iken, 1971 yılında belde, 1987 yılında da ilçe olmuştur.

İlçe, 2004 yılında DPT tarafından Türkiye genelinde yapılan İlçe SEGE çalışmasında 168. Sırada yer almaktadır. Gelişmişlik kademelendirilmesine göre 6 derece arasında 3. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır. 2014 yılında OKA tarafından TR83 Bölgesindeki 50 ilçe için yapılan SEGE çalışmasına göre ise 19. Sırada ve 3. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır.

3. SOSYAL YAPI

Son 10 yıldır ilçenin nüfusunda kayda değer bir değişim görülmemektedir. Nüfusun %40.78'i 15-44 yaş aralığındadır.

¹ https://www.hgk.msb.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf

İlçede 1 devlet hastanesi ile 7 aile hekiminin görev yaptığı 3 aile sağlığı merkezi yer almaktadır.

İlçede bulunan 39 eğitim kurumunda 4.129 öğrenci bulunmaktadır. Toplam 223 derslikte derslik başına öğrenci ortalaması 18.5 gibi oldukça düşük bir sayıdadır.

İlçede OMÜ'ye bağlı olan Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi yer almaktadır. Kurum, Balıca Kampusu adı verilen kampuste faaliyet yürütmektedir. Fakülte bünyesindeki Uçak ve Uzay Mühendisliği ve Meteoroloji Mühendisliği bölümlerinde 2015-2016 yılında toplam 113 öğrenci eğitim görmüştür.

Balıca Kampusunda bulunan Sivil Havacılık Yüksek Okulu'nda, Havacılık Yönetimi bölümü yer almaktadır. Çalışmalar tamamlandığında Sivil Havacılık Ulaştırma İşletmeciliği, Havacılık Elektrik ve Elektronik, Uçak Gövde Motor Bakım, Pilotaj ve Hava Trafik Kontrol bölümleriyle de faaliyet gösterecektir.

İlçede 2 adet özel rehabilitasyon merkezi ve motorlu taşıt kursu, birer adet özel yurt, halk eğitim merkezi ve çocuk evleri sitesi yer almaktadır. Çocuk evleri sitesi 80 yatak kapasiteli olup Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı olarak, 19 Mayıs Sevgi Evleri Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu olarak hizmet vermektedir.

İlçe 2012 yılında faaliyete geçen Gençlik Merkezi; bedensel ve zihinsel aktiviteler, psikomotor ve sosyal gelişim çalışmaları, aerobik ve fitness çalışmalarının yapılması amacıyla kullanılmaktadır. Merkez, akademi faaliyetleri kapsamında 1.084 öğrenciye, devam eden kültürel faaliyetlerde 375 kişiye hizmet vermiştir.

İlçede ayrıca, kapalı spor salonu, suni çim saha, gençlik kampı, Nebiyan doğa ve izci kampı ve yapımı devam eden yarı olimpik

yüzme havuzu bulunmaktadır. Kapalı spor salonu 220 seyirci kapasiteli olup voleybol, basketbol, hentbol, futsal, badminton vb. sportif faaliyet ve aktiviteler düzenlenebilmektedir.

19 Mayıs ilçesinde her yıl Ağustos ayının ilk hafta sonu "19 Mayıs Belediyesi Kültür, Sanat ve Turizm Festivali" ve Nebyan ormanlarında "Kadırga Şenlikleri" düzenlenmektedir.

4. İKTİSADİ YAPI

İlçe ekonomisi büyük ölçüde tarım, hayvancılık, balıkçılık ve turizme dayanmaktadır. Ayrıca yapılan el dokuması kilimler, çoraplar vb. eşyalar ilçe ekonomisinde küçük de olsa bir yer tutmaktadır.

Balık gölleri civarında yapılan hasır örücülüğü de ekonomik faaliyetler arasında sayılır. Bütün bunların yanında küçük sanayi sitesi bulunan ilçede özellikle bahçe tarımında kullanılan araç ve gereçler ile soba ve kuzine imalatı yapılmaktadır. Ayrıca İlçe Tarım Müdürlüğü destekli organik tarım faaliyetlerine de devam edilmektedir.

İlçenin Çandır köyünde sermaye ortaklığı ile kurulan SAMMEY Üretim Çiftliği meyvecilik üretiminde örnek teşkil etmektedir. Bu atılım ilçe ekonomisine de katkıda bulunmaktadır.

İlçede bulunan BAT Sigara Fabrikası sigara üretimi alanında ülkemizin, Ortadoğu ve Balkanların en modern ve büyük tesisidir.

İlçede tarım arazisi varlığı 8.542 hektar olup ilçe yüzölçümünün % 37'si kadardır. Tarım arazilerinin % 41'i sulu/sulanabilir tarım arazisidir. (3.500 hektar) 3 üretici tarafından 7,5 da alanda örtü altında topraksız tarım üretimi yapılmaktadır. Seralarda fide, sebze, kesme çiçek ve marul üretilmektedir. 13 kesme çiçek üreticisi bulunmaktadır. 17 dekar örtü

altı ve 20 dekar açık alan olmak üzere 37 dekar alanda gül, karanfil, şebboy, gala, lisyantus, glayöl, krizanten ve cipso türü çiçek yetiştiriciliği yapılmaktadır.

İlçede sığır ve manda olmak üzere büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliği ile arıcılık yapılmaktadır.

İlçede 2 adet su ürünleri kooperatifi faaliyet göstermekte olup üye balıkçı sayısı 225, toplam tekne sayısı 155'dir. Balıkçılar iç sularda sazan, sudak, denizlerde mezgit, barbun, tekir, kalkan, hamsi, tirsı, palamut ve lüfer ile yemlik balık olarak da çaça balığı avcılığı yapmaktadır.

6.240 hektarlık ormanlık alanda kayın, gürgen, çam, dişbudak, meşe vb. türleri bulunmaktadır. Ormanlardan 2016 yılında toplam 15.570 m³ endüstriyel odun ve 7.000 ster yakacak odun üretimi yapılmıştır.

19 Mayıs sahip olduğu doğal güzellikleri ile turizm alanında gelişme potansiyeli yüksek bir ilçe konumundadır. Geniş ve uzun kumsalı, piknik alanları, balık gölleri, Nebiyan Ormanları, Kuş Cenneti ve doğal turizm zenginlikleriyle hızla gelişmekte olan bir turizm merkezi olarak değerlendirilmektedir. İlçe sahilleri Karadeniz'in en güzel ve uzun kumsallarına sahiptir. Yakın il ve ilçelerden gelen yazlıkçılar ile yurt dışından gelen gurbetçilerle birlikte ilçede turizm artışı gözlenmektedir.

İlçenin en önemli değeri Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti, Yörükler Mahallesi'nin kuzey batısında bulunmakta olup burada bulunan doğal sazlıklar ve Balık Gölleri Dünya'nın en nadide kuş türlerini barındırmaktadır. Delta, RAMSAR sözleşmesi ile koruma altına alınan 9 sulak alandan biridir. Türkiye'de bulunan 420 kuş türünden 341'i bu alanda barınmaktadır. Büyükşehir Belediyesi ve Ajansımızın çalışmaları neticesinde alan UNESCO dünya mirası geçici listesine girmiştir. Bölgede yer alan, suların yükselerek ormanın içine girmesiyle oluşan Galerich

(Subasar) Ormanları da bölgenin en önemli turizm değerlerinden biridir.

İlçenin diğer bir turizm değeri ise tescilli Turizm Merkezi olan Nebiyan Bölgesi'dir. Tipik Karadeniz yayla görünümüne sahip alan Nebiyan Yaylası ve Ormanları olarak da anılmaktadır. Alanda, oto tırmanma, yayla turizmi, dağcılık, yürüyüş, tırmanış ve foto safariler yapılmaktadır. Ayrıca doğal içme suyu olarak da bilinen Nebiyan suyu 19 Mayıs'ın doğal zenginliklerinden biridir.

İlçede, Çamlıca Mahallesi ve Tepeköy Mahallesi sınırları arasında bulunan ve 110 dekar araziye sahip olan Kent Ormanı, her türlü sosyal ve kültürel aktivite için uygun bir mekandır.

5. ALT YAPI

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Samsun'da inşa edilen 19 Mayıs Barajı inşaatında son aşamaya gelinmiştir. Sulama ve içme suyu maksatlı olarak tesis edilen barajda çalışmalar devam etmektedir.

Samsun-Bafra-Sinop yolu üzerinde bulunan ilçenin şehirlerarası yol güzergâhı üzerinde olması sebebiyle elde ettiği avantajı daha verimli kullanabilmesi için, anayolun her iki yakasının yeniden düzenlenerek akılda kalan bir yapıya kavuşturulması için bir Peyzaj Projesi hazırlanmıştır. İlçe ve Büyükşehir Belediyeleri konuyla ilgili çalışmalarını sürdürmektedir.

İlçe merkezinde bazı mahallelerde doğalgaz kullanımı mevcuttur. 2020 yılı sonunda ilçenin tamamında doğalgaz kullanılması planlanmaktadır.

İlçe belediyesi tarafından yaptırılan kültür merkezi çalışmalarına başlanmıştır.

Trafik Eğitim Alanı Proje çalışmaları başlamış olup 2018 yılında faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır.

6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ

İlçe, Ajansımız mali desteklerinden yeterli ölçüde faydalanamamıştır.

Aşağıda yer alan bilgilerde, Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'ne yönelik projeler Bafra İlçesi ile birlikte değerlendirilmiştir.

Proje Teklif Çağrılarında tümü kamu kurumları tarafından sunulan 3 adet proje başarılı bulunmuştur. Bir proje devam etmektedir. Tamamlandığında toplamda 1.57 Milyon TL hibeye karşılık, 3.55 Milyon TL'lik yatırım kazandırılmış olunacaktır. 2010 yılı altyapı programı kapsamında "Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti Yol Projesi" uygulanmış, 2013 yılı altyapı programı kapsamında "Engelsiz Bina Engelsiz Hizmet" projesi ile hükümet konağı engelli erişimine uygun hale getirilmiştir. 2016 yılı altyapı programı kapsamında desteklenen "Kızılırmak Deltası Ziyaretçi Karşılama Ünitesi Projesi" ile de deltaya yönelik turizm altyapısı oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

2017 yılı güdümlü proje destekleri kapsamında desteklenen Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi, yine deltanın altyapısının geliştirilmesine odaklanan yaklaşık 7 Milyon TL bütçeli bir projedir. Ajansımızın projeye destek miktarı 5 Milyon TL'dir.

Doğrudan faaliyet desteği programı kapsamında 2016 yılında "Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi Fizibilite Raporu ve Uygulama Projelerinin Hazırlanması" projesi uygulanmıştır.

İlçe, 2017 yılı teknik destek programında ise "19 Mayıs'ta Proje Bazlı Düşünme Ve Sorun Çözme" projesi ile desteklenmiştir.

7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ

Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda 19 Mayıs ilçesi ile ilgili yer alan projelerden bazıları şunlardır:

- 19 Mayıs kanalizasyon sistemi tevsii
- Samsun-19 Mayıs trafo merkezinin güçlendirilmesi
- 19 Mayıs sulama projesinin projelendirilerek inşaatının tamamlanması
- Samsun 19 Mayıs Barajı havzasına gelen sediment yükünü azaltıcı ağaçlandırma

8. İHTİYAÇLAR

İlçe okullarının konferans salonu, çevre düzenlemeleri vb. konularda ihtiyaçları bulunmaktadır.

İlçe merkezi, mahalle ve grup yollarında tahrifatlar oluşmuş olup altyapı çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Öğretmen norm fazlası olmakla birlikte bazı branşlarda öğretmen açığı bulunmaktadır. Öğrencilerin sportif faaliyetleri hususunda ulaşım aracı eksikliği bulunmaktadır.

İlçedeki sağlık kurumları 19 Mayıs belediyesine ait binalarda hizmet vermekte olup kendi hizmet binalarının yapımına ihtiyaç vardır.

İlçe halkı balıkçılık ile de uğraşmakta olup balıkçıların limanda dip temizliği ihtiyaçları bulunmaktadır.

İlçe turizm potansiyeline sahip olmakla birlikte, turistlerin konaklama ve hizmet ihtiyaçları bulunmaktadır.

9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

19 Mayıs Samsun'un turizm potansiyeline sahip önemli ilçelerinden biridir.

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti dünya mirası listesine girmeye aday uluslar arası öneme sahip bir doğal değerdir. Alanın turizme kazandırılmasına yönelik Ajansımız ve Büyükşehir Belediyesi'nin yoğun altyapı ve tanıtım çalışmaları bulunmaktadır. Kızılırmak Deltası'nda sosyo-ekonomik denge, ekolojik denge ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla "Samsun Kızılırmak Deltası Koruma ve Geliştirme Birliği-SAMKUŞ" kurulmuştur. Kamu tarafında Delta ile ilgili çalışmalar şeffaf ve kurumsal bir şekilde yürütülmektedir. Bununla birlikte bölgede turizme yönelik özel sektör yatırımlarına da ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir.

Diğer bir turizm merkezi olan Nebiyan Bölgesi'nde 3 adet tesis bulunmaktadır. Bu tesislerden biri Gençlik ve Spor Bakanlığı'na ait kamp alanıdır. Diğer tesisler özel şahıslardan tarafından işletilmektedir. Bölgeye olan talebi artırmak adına altyapı ve tanıtım çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

İlçede turizmin bütüncül bir şekilde ele alındığı bir çalışmanın yapılması ilçenin gelişimi açısından önemli görülmektedir.

10.KAYNAKLAR

19 Mayıs İlçe Brifingi

TÜİK verileri

Güncel ilçe haberleri

OKA Proje Veritabanı

OKA 19 Mayıs İlçe Raporu 2013

